

Факультет / відділення

Кафедра / циклова комісія
Обліку та фінансів _____

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну	
Назва дисципліни	БО і звітність у комерційних банках
Рівень вищої освіти / фахової передвищої освіти	Фахова передвища освіта
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітня програма	Фінанси, банківська справа та страхування
Семестр	6 семестр (9 кл), 4 семестр (11 кл)
Факультет / відділення	Обліку та фінансів
Курс	3 курс (9 кл), 2 курс (11 кл)
Анотація курсу	<p>Метою дисципліни є формування знань із бухгалтерського обліку та звітності в банках, набуття вмінь і навичок з підготовки та використання облікової інформації для аналітичної діяльності й обґрунтування управлінських рішень у банківській діяльності .</p> <p>Відповідно до мети формуються завдання – вивчення методики бухгалтерського обліку в банку; відображення у звітності активів, зобов'язань, власного капіталу; доходів і витрат банку; визначення впливу банківських операцій на зміни у фінансовому стані банку та результатах його фінансової діяльності; складання фінансової звітності банку.</p> <p>Предметом навчальної дисципліни є господарська діяльність комерційного банку.</p>
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:1919/m72/course/view.php?id=226
Мова викладання	Українська
Лектор курсу	Кулик Ю.М., викладач вищої категорії

	<p>канали комунікації: СДН «Moodle»: повідомлення в чаті E-mail: yulia_111m@ukr.net Messenger: https://www.facebook.com/</p>
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітня програма	http://csbc.edu.ua/documents/otdel/moop_f.pdf
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	<p>Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово</p> <p>Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	<p>Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>Здатність здійснювати професійну діяльність згідно з чинним законодавством.</p> <p>Здатність застосовувати принципи, методи і процедури бухгалтерського обліку.</p> <p>Здатність складати й аналізувати фінансову звітність.</p> <p>Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи та страхування</p> <p>Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>Здатність досліджувати фінансово-економічні процеси та господарські операції;</p> <p>Здатність розкривати тенденції і пропорції господарського розвитку з визначенням невикористаних господарських резервів.</p>
Перелік програмних результатів навчання	<p>Мати навички письмової та усної професійної комунікації державною та іноземною мовами для складання ділових паперів і спілкування у професійній діяльності</p> <p>Дотримуватися чинного законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.</p> <p>Застосовувати набуті теоретичні знання у</p>

	<p>практичній діяльності для вирішення професійних завдань.</p> <p>Проводити пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності.</p> <p>Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.</p> <p>Застосовувати принципи, методи і процедури бухгалтерського обліку у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>Використовувати інформацію фінансової звітності для її аналізу.</p> <p>Виявляти навички самостійної роботи та роботи в команді, демонструвати гнучке мислення, відкритість до нових знань.</p> <p>Демонструвати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень особистого професійного розвитку</p> <p>Аналізувати та узагальнювати результати діяльності підприємства.</p> <p>Обґрунтовувати управлінські рішення, надавати об'єктивну оцінку їх прийняття, визначати результати діяльності підприємства.</p>
Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	<p>Загальна кількість годин – 120</p> <p>Кількість кредитів – 4</p> <p>Кількість лекційних годин – 28</p> <p>Кількість практичних занять – 28</p> <p>Кількість годин для самостійної роботи студентів – 64</p> <p>Форма підсумкового контролю – екзамен</p>
Методи навчання	Словесні (лекція, пояснення, обговорення); наочні (демонстрування презентацій); практичні (метод розбору кореспонденції, кейс-завдання); метод ситуаційного аналізу; методи самоконтролю
Зміст дисципліни	
Тема 1. Система бухгалтерського обліку та звітності в банках	<p>Сутність і значення банківського обліку. Фінансовий та управлінський облік діяльності банку. Завдання бухгалтерського обліку. Національний банк України — головний методологічний центр організації банківської</p>

	<p>справи в державі. Визначення предмета бухгалтерського обліку в комерційному банку. Об'єкти бухгалтерського обліку. Господарські засоби банків та їх розміщення. Операційний день банку. Взаємозв'язок балансу з рахунком бухгалтерського обліку банку. Види бухгалтерського обліку. Синтетичний та аналітичний облік. Регістри синтетичного та аналітичного обліку, їх взаємозв'язок. Системи (форми) бухгалтерського обліку.</p>
<p>Тема 2. Облік власного капіталу</p>	<p>Характеристика капіталу комерційного банку як залишкового інтересу банку в активах за вирахуванням зобов'язань. Структура балансових рахунків класу 5 Плану рахунків "Капітал банку". Порядок обліку операцій з формування статутного фонду до реєстрації комерційного банку за тимчасовим рахунком у регіональному управлінні Національного банку. Облік сум несплаченого зареєстрованого статутного капіталу банку, облік операцій щодо розрахунків з акціонерами за сплаченим статутним фондом. Бухгалтерський облік емісійних різниць у процесі первинного розміщення акцій. Облік операцій з викупу банком акцій власної емісії та їх подальшої реалізації.</p>
<p>Тема 3. Облік касових операцій</p>	<p>Основні нормативні документи, що регламентують організацію емісійно-касової роботи в установах банку. Порядок здійснення обліку касових операцій у прибуткових і видаткових касах. Облік операцій, що проводяться вечірніми касами та касами перерахунку. Порядок роботи кас банків при підприємствах і організаціях. Обробка, формування і пакування грошових білетів, монет і валютних цінностей. Організація резервних фондів Національного банку України. Порядок підкріплення операційних кас установ комерційного банку. Інкасація грошової виручки інкасаторами банків. Облік цих операцій. Порядок закінчення роботи операційної каси банків. Загальна схема документообігу під час виконання касових операцій установами банків.</p>
<p>Тема 4. Облік розрахункових операцій</p>	<p>Основні нормативні документи, що регламентують безготівкові розрахунки в народному господарстві. Форми розрахункових документів для проведення безготівкових розрахунків України, порядок їх оформлення і</p>

	<p>приймання установами банків до виконання. Порядок здійснення розрахунків векселями. Розрахунки в разі заліку взаємної заборгованості. Предмет угоди між банком і клієнтом на здійснення розрахунково-касового обслуговування. Бухгалтерські операції, що здійснюються під час обліку та контролю міжбанківських розрахунків.</p>
<p>Тема 5. Облік депозитних операцій</p>	<p>Класифікація депозитів за економічним змістом і термінами використання коштів. Активні і пасивні депозитні операції та відображення результатів їх проведення у фінансовій звітності. Облік номіналу депозиту. Вплив методу виплати процентів (за період або на період) на облік номіналу депозиту. Облік процентних витрат. Розрахунок нарахованих процентів за простою (номінальною) або складною (фактичною) процентною ставкою. Зміст облікової політики банку щодо використання методу нарахування процентів за депозитними операціями. Облік операцій з погашення депозиту. Організація внутрішнього бухгалтерського контролю за проведенням депозитних операцій</p>
<p>Тема 6. Облік кредитних операцій</p>	<p>Характеристика кредитних операцій. Позабалансові кредитні операції та порядок визначення кредиту балансовим активом. Принципи бухгалтерського обліку кредитів. Облік номіналу кредиту. Облік нарахованих доходів. Структурна побудова Плану рахунків щодо рахунків, за якими обліковуються кредитні операції банку. Облік гарантій за кредитами. Облік операцій зворотного РЕПО. Облік кредитів з пільговою процентною ставкою. Облік операцій за овердрафтом, факторингових операцій. Особливості обліку операцій кредитування в разі консорціумної гарантії та документарного акредитива. Облік операцій застави. Облік сумнівних кредитів і резервів під кредитні ризики.</p>
<p>Тема 7. Облік операцій в іноземній валюті</p>	<p>Порядок відкриття, ведення та закриття поточних валютних рахунків. Облік і аудит торгових операцій в іноземній валюті. Облік міжнародних розрахунків. Облік операцій, пов'язаних з відкритою валютною позицією. Облік операцій з іншими платіжними засобами в іноземній валюті. Облік неторгових операцій в іноземній валюті. Переоцінка залишків іноземної валюти.</p>

	<p>Організація та порядок обліку валютно-обмінних операцій. Облік кредитних операцій в іноземній валюті. Контроль роботи пунктів обміну валюти. Облік конверсійних операцій комерційного банку. Облік переоцінювання залишків валютних коштів і курсових різниць.</p>
<p>Тема 8. Облік операцій з цінними паперами</p>	<p>Поняття операцій з цінними паперами. Види цінних паперів. Облік державних цінних паперів. Організація обліку та аудиту операцій, пов'язаних з випуском і погашенням боргових зобов'язань комерційних банків. Облік вкладень банків у цінні папери. Облік вкладень банку в акції та інші цінні папери з нефіксованим прибутком з метою їх подальшого продажу. Довгострокові вкладення банку в акції та інші цінні папери з нефіксованим прибутком, а також вкладення в асоційовані та дочірні компанії. Вкладення банку в боргові цінні папери з метою продажу. Вкладення банку в боргові цінні папери до погашення. Облік операцій з торгівлі цінними паперами. Нарахування доходів (витрат) за операціями з цінними паперами.</p>
<p>Тема 9. Облік основних засобів і нематеріальних активів</p>	<p>Економічна характеристика основних засобів банку. Їх класифікація за функціональним призначенням (операційні та не операційні). Структура витрат, що формують первісну вартість основних засобів. Завдання обліку основних засобів. Завдання обліку основних засобів. Облік операцій з оприбуткування, реалізації, ліквідації та безоплатної передачі основних засобів. Відображення в обліку позитивних і негативних результатів від продажу основних засобів.</p> <p>Економічна характеристика нематеріальних активів банку. Їх класифікація за функціональним призначенням. Структура витрат, що формують первісну вартість нематеріальних активів. Завдання обліку нематеріальних активів. Характеристика рахунків з обліку операцій за нематеріальними активами. Аналітичний і синтетичний облік нематеріальних активів.</p>
<p>Тема 10. Облік внутрішньобанківських операцій</p>	<p>Сутність та облік операцій з підзвітними особами, дебіторами, по нарахуванню заробітної плати працівникам банку, операції з нарахування лікарняних та відпускних працівникам банку, облік утримань податку з доходів фізичних осіб та відображення у звітності банку.</p>

Тема 11. Облік доходів, витрат і фінансового результату діяльності банку	Структура класів 6 і 7 (“Доходи” і “Витрати”) Плану рахунків. Економічна характеристика банківських і небанківських доходів (витрат) банку. Бухгалтерський облік процентних і комісійних доходів і витрат банку за принципами міжнародних стандартів обліку: нарахування, відповідності, обережності. Методи визначення кількості днів для розрахунку процентних доходів (витрат) облік операцій за рахунками Доходи майбутніх періодів і Витрати майбутніх періодів. Правила обліку доходів і витрат за методом нарахування та відображення результатів у системі фінансового обліку та фінансовій звітності.
Тема 12. Складання фінансової звітності	Поняття, види та принципи заповнення фінансової звітності банку. Порядок складання фінансової звітності банків. Особливості складання квартальної фінансової звітності банків. Особливості складання річної фінансової звітності в банках України. Особливості складання консолідованої фінансової звітності банків. Порядок подання банками фінансової звітності до Національного банку України та її оприлюднення.
Політика дисципліни	
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання зорганізується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.
Система оцінювання	
Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних, семінарських та інших видів занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати атестацію з предмету – 60 балів); підсумковий/ семестровий контроль, проводиться у формі заліку або іспиту, відповідно до графіку	

навчального процесу.

Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Мах кількість балів
Експрес-опитування (5 тем)	10
Практичні завдання (5 тем)	20
Модульні контрольні роботи (2 к.р.)	10
Розрахункова практична робота	30
Екзамен	30
ВСЬОГО	100

Шкала оцінювання

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел

1. Вовчак О.Д. Проблемні аспекти розвитку банків України / О.Д. Вовчак, П.М. Сенищ // Фінанси, банківництво, страхування : матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених. – Львів, 2016 – 26с.
2. Варцаба В.І., Машіко К.С. Облік у банках (у таблицях і схемах) : Навч. посібник. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2016. – 184 с
3. Джулій Л.В. Організаційні аспекти та система обліку депозитних операцій комерційних банків / Л.В. Джулій, М.М. Грицаюк // Вісник Хмельницького національного університету. – 2017. – №3. – Т.1. – 136-139.
4. Коренева О. Г. Облік у банках : підручник / О. Г. Коренева, Н. Г. Маслак, Н. Г. Слав'янська. – Суми : Університетська книга, 2016. – 668 с
5. Литвин Н. Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ) [Текст] : підручник/ Н. Б. Литвин. – [2-ге вид., доп. і перероб.]. – К. : «Центр учбової літератури», 2017. – 676 с
6. Стойко О. Я. Банківські операції : практ. посіб. / О. Я. Стойко. – Житомир : ЖНАЕУ, 2016. – 132 с.

7. Труш Ю.Т. Облік у банках. Частина 3. Облік розрахунково-касових операцій банку в національній та іноземній валютах: навч. посібн. / Ю.Т. Труш, Г.О. Король. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2016. – 48с.

8. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: Постанова Правління Національного банку України від 7 грудня 2004 р. № 598 (зі змін.)/Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/z1288-11

9. Закон України „Про банки і банківську діяльність” від 06.02.2015 № 2121-III. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/2121-14

10. Закон України „Про цінні папери та фондовий ринок” від 23.02.2006 ; № 3480-IV – Верховна Рада України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/go/3480-15

11. Masters, J. C., Hulsmeyer, B. S., Pike, M. E., Leichty, K., Miller, M. T., & Verst, A. L. (2001). Assessment of multiple-choice questions in selected test banks accompanying text books used in nursing education.

12. Farnè, M., & Vouldis, A. (2017). *Business models of the banks in the euro area* (No. 2070). ECB Working Paper.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Верховної Ради України <http://www.rada.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В.І Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Дебет-Кредит: Український бухгалтерський портал <http://www.dtkr.com.ua>
4. Все про бухгалтерський облік. Всеукраїнська професійна газета <http://www.vobu.com.ua/>
5. Податки та бухгалтерський облік. Інформаційно-аналітична газета <http://www.nibu.factor.ua/>
6. Аудиторська Палата України <http://www.apu.com.ua>
7. Аудитор України <http://www.auditorukr.com.ua/journal/>
8. Бізнес Інформ <https://www.business-inform.net/main/>
9. Вісник. Офіційно про податки <http://www.visnuk.com.ua/>
10. Фінанси України <http://finukr.org.ua/>
11. Фінансовий контроль <https://fincontrol.com.ua/journal.php>